

News analysis

ΤΗΣ **Μαρίας Γαβουνέλη**

Ουκρανία, ο νέος καλύτερός μας φίλος;

Η Ουκρανία εμφανίστηκε για πρώτη φορά στο συλλογικό μας υποσυνείδητο όταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος έστειλε το 1919 εκστρατευτικό σώμα για να βοηθήσει τους λευκούς στην εμφύλια διαμάχη τους με τους μπολσεβίκους. Η επιχείρηση δεν πήγε καλά. Γιατί, λοιπόν, ξαναπαίρνουμε σε κουβέντα για την Ουκρανία; Η απάντηση βρίσκεται στη διαφορετική πραγματικότητα που βιώνουμε έναν αιώνα μετά.

Σημείο πρώτο: Η επίθεση της Ρωσίας στην Ουκρανία επιχειρεί μια βίαιη αλλαγή των υφιστάμενων συνόρων και για πρώτη φορά ομολογείται ρητώς όχι απλώς η παράβαση του διεθνούς δικαίου αλλά η απόρριψη του μεταπολεμικού μας οικοδομήματος, που έχει εξασφαλίσει τρεις γενιές ειρήνης, ασφάλειας και ευημερίας. Απέναντι σε αυτή την αναθεωρητική θεώρηση των πραγμάτων, η Ελλάδα δεν θα μπορούσε παρά να πάρει καθαρή θέση υπέρ των υφιστάμενων κανόνων. Αλλάξτε απλώς τις λέξεις στο δίπολο Ουκρανία/Ρωσία με τις λέξεις Ελλάδα/Τουρκία – δεν χρειάζεται καμία παραπάνω συζήτηση, νομίζω.

Σημείο δεύτερο: Η Ουκρανία κράτησε τις πρώτες ώρες μόνη της και μας έδωσε τον αναγκαίο χρόνο για να οργανωθεί η κοινή άμυνα απέναντι στον εισβολέα. Τέσσερα

χρόνια μετά και ενώ η σύρραξη έχει ξεπεράσει σε διάρκεια τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, η δυτική συμμαχία έχει η ίδια αλλάξει σημαντικά. Με την αποχώρηση των ΗΠΑ από τον ηγετικό τους ρόλο, οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν μια λαμπρή ευκαιρία να χτίσουν τη δική τους αμυντική δομή. Με καθυστερήσεις και παλινδρομήσεις, με δυσκολίες και διαφωνίες, η ευρωπαϊκή πολιτική άμυνας αναπτύσσεται ως ουσιαστική και ουσιαστικό κομμάτι αυτής της ειρηνικής επιχείρησης που είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση. Και ταυτόχρονα, αναγνωρίζοντας τις διαφορετικές ταχύτητες αλλά και την ανάγκη να προστατευθεί η ήπειρος και όχι μόνο οι ευρωπαϊκοί θεσμοί, λειτουργεί ως συμμαχία προθύμων για να φέρει δίπλα στους εταίρους και τη λοιπή ευρωπαϊκή οικογένεια, ιδίως τη Βρετανία. Η πάλη της Ουκρανίας να κρατήσουν τη χώρα τους ακέραια και ελεύθερη, τη χώρα τους που η Ρωσία δεν αναγνωρίζει ως διαφορετική, μας έδωσε το αναγκαίο σημείο αναφοράς για να αναζητήσουμε την επόμενη ημέρα του κοινού μας εγχειρήματος.

Σημείο τρίτο: Στα χρόνια αυτά της κακουχίας, η Ουκρανία μεταμορφώθηκε από ανήμπορο θύμα σε μια πρωτοπόρα και αποτελεσματική πολεμική μηχανή. Της δώσαμε όπλα που σκούριαζαν στις αποθήκες και τα μετέτρεψε σε επιθετικά εργαλεία –

και στην πορεία δοκίμασε τις δυνατότητές τους, ανέπτυξε τα πλεονεκτήματά τους και δημιούργησε νέα, πολύ φθηνότερα όργανα διττής χρήσης. Μια χώρα σαν τη δική μας, που συνεχίζει να δαπανά ένα τεράστιο ποσοστό του πλούτου της σε εξοπλισμούς και αμυντική προετοιμασία, θα ήταν επεικώς ανόητη – για να είμαι όσο διπλωματικότερη γίνεται – αν δεν επεδίωκε να εκμεταλλευτεί αυτή την πολύτιμη εμπειρία, να καταστεί κοινωνός αυτής της καινούργιας γνώσης και να μετάσχει στη δημιουργία νέων πρακτικών εφαρμογών βασισμένων σε αυτή. Οι συζητήσεις για τη συνεργασία των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων αλλά και των ελληνικών επιχειρήσεων με τους Ουκρανούς είναι η φυσική συνέχεια μιας συμμαχίας και φιλίας που σμιλεύτηκε στη φωτιά του πολέμου – και θα είναι ίσως και το μόνο καλό που θα μπορούσε να έχει βγει από αυτή την καταστροφή.

Σημείο τέταρτο: Στο εκκρεμές του πολέμου οι Ουκρανοί αισθάνονται τούτη την ώρα σχεδόν νικητές. Έχουν καταφέρει να μεταφέρουν τις πολεμικές τους επιχειρήσεις στην καρδιά της Ρωσίας αλλά ταυτόχρονα και όπου αλλού μπορούν να πλήξουν ρωσικά συμφέροντα, συμπεριλαμβανομένης της ανοικτής θάλασσας – βρεθήκαμε στην άλλη πλευρά ενός τέτοιου επεισοδίου πολύ πρόσφατα.

Ακόμη κι αν υποθέσουμε ότι έχουν ξεφύγει, δεν είναι καλύτερα να παρακολουθείς από κοντά τα τεκταινόμενα ώστε να μπορείς να παρέμβεις και να περιορίσεις παρά να μαθαίνεις τα νέα από μακριά; Άλλωστε οι κινήσεις αυτές μπορεί εύκολα να συνδυαστούν με παράλληλες δράσεις στη γεγονιά – γιατί σε κατένευαν δεν αρέσει να είναι μόνος και η φύση απεχθάνεται το κενό.

Μια τελευταία σκέψη για τη μακρά και τρικυμισμένη σχέση μας με τη Ρωσία, που από τα Ορλωφικά (1770) έρχεται να μας σώσει και ακόμη να φανεί... Η Ρωσία είναι μια μεγάλη χώρα που μετέχει της ευρωπαϊκής ιστορίας και θα φθάσει η ώρα που θα ξαναγυρίσει στην οικογένεια. Απλώς, η ώρα αυτή δεν έχει έλθει ακόμη.

REUTERS/SEPHI OLYNEV

► Στο εκκρεμές του πολέμου οι Ουκρανοί αισθάνονται τούτη την ώρα σχεδόν νικητές

Η Μαρία Γαβουνέλη είναι καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου στη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος του ΔΣ του **ΕΛΙΑΜΕΠ**